

Eylem Planlarının Hazırlanması İşlemleri

- **Eylem Planı Nedir?**

Eylem planları, gerektiğinde gürültü seviyesinin düşürülmesi de dahil olmak üzere gürültü ile ilgili sorunlar ve etkileriyle baş etmek için tasarlanan planlar olarak ifade edilmektedir.

- **Eylem Planları Niçin Hazırlanır ve Hazırlanan Eylem Planlarından Nasıl İstifade Edilir?**

Gürültü eylem planları, bir yerel yönetimin genel planlama süreçlerinin bir parçasıdır ve örneğin çevre düzeni planları, bölge planları, trafik planlamaları ve hava temizliği planları gibi başka şehir planlamalarını etkiler. Bu sayede, hukuk ve içerik açısından daha büyük planlama güvenliği sağlar ve sorunların en iyi şekilde çözülmesine ve önlenmesine katkıda bulunur. Gürültüden kaynaklanan, daha sonrasında yüksek masraflara yol açan birçok anlaşmazlık durumu en başından önlenabilir. Ayrıca halkın dinlenmesi açısından büyük bir değer taşıyan sessiz alanlar da öne çıkarılır, bu alanlar korunarak ve gerekli önlemler alınarak gürültü seviyesinin artmasına engel olunabilir.

Gürültü eylem planlarının temelini hazırlanan gürültü haritaları oluşturur. Bunlar, incelenen bölgedeki belli gürültü kaynaklarını, buradan ne kadar gürültü çıktığını ve bundan kaç insanın etkilendiğini belirler ve bu şekilde gürültü sorunlarını ve olumsuz gürültü etkilerini gözle görülür hale getirir.

Gürültü azaltma önlemlerine nereden başlanacağı görülebilir. Geleceğe yönelik planlama yapabilmek için buralarda eylem planları hazırlanarak,

- kimin
- ne zaman
- nerede
- hangi önlemleri

uygulayacağı ve bunların masrafını kimin karşılayacağı belirlenmelidir.

- **Eylem Planları Nasıl Hazırlanır?**

Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği ilgili hükümleri gereği; her bir gürültü kaynağının çevresinde oluşturacağı gürültü düzeylerini gösteren gürültü haritaları esas alınarak, özellikle çevresel gürültüye maruz kalma düzeylerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere yol açmasının mümkün olduğu ve çevresel gürültü kalitesinin korunmasının gerekli olduğu yerlerde, gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir.

Hazırlanacak eylem planı;

- Çevresel gürültüye maruz kalma düzeylerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere yol açmasının mümkün olduğu,
- Yerleşim alanı içerisindeki sakin alanlar ile çevresel gürültü kalitesini korumanın gerekli olacağı

yerlerde gürültü kontrolü amaçlı alınacak tedbirleri içermelidir.

Eylem planlarında belirlenecek gürültü kontrol tedbirlerinin belirlenmesinde 2 unsur göz önünde

3. Belirlenecek kontrol tedbirleri, eylem planları hazırlamakla sorumlu kurum ve kuruluşların takdir yetkisine tabidir.
4. Ancak; gürültü kontrol tedbirlerinin ya ÇGDY Yönetmeliğinde verilen sınır değerlerin aşıldığı alanlarda alınacak önlemleri ya da eylem planlarını hazırlamakla sorumlu kurum ve kuruluşlar tarafından seçilen diğer kriterleri içeren ve özellikle stratejik gürültü haritalama ile tespit edilen en önemli alanlar için tespit edilecek kontrol tedbirleri içermesi gerekmektedir.

Gürültü eylem planları, "gürültü sorunlarının ve gürültü etkilerinin" düzenlemesine yönelik hazırlanmalıdır.

Gürültü eylem planları yerleşim alanları ile ana ulaşım yolları, ana demiryolu güzergahı ve büyük havaalanları yakınlarında bulunan bölgeler için hazırlanmalıdır.

Gürültü eylem planları en azından gürültü haritası çıkartılan alanlar için hazırlanmalıdır. Sınırlandırılmış alanların dışındaki gürültü kaynakları da planlanan alanlara etki edebilir veya gürültü azaltımına yönelik önlemler başka alanlara sıkıntı verici etki yaratabilir.

Eylem Planlarının hazırlık safhasında ÇGDY Yönetmeliği ve Ek-V gereği aşağıda sıralanan değerlendirmenin yapılması gerekmektedir.

1. Aşama	SORUMLU KURUM/KURULUŞLARIN BELİRLENMESİ
2. Aşama	GÜRÜLTÜ HARİTASI DEĞERLENDİRMESİ •Gürültü kaynağı çevresindeki konutların gürültüye en fazla maruz kalan cephelerinde L_{gag} gürültü göstergesi cinsinden 55-59, 60- 64, 65- 69, 70-74 >75 aralığına maruz kalan kişi sayısı •Gürültü kaynağı çevresindeki konutların gürültüye en fazla maruz kalan cephelerinde L_{gece} gürültü göstergesi cinsinden 50-54, 55-59, 60- 64, 65- 69> 70 aralığına maruz kalan kişi sayısı •Sıcak noktaların tespiti (Eylem planlarının oluşturulması aşamasında alınması gereken önlemlere karar verilirken, hazırlanmış olan gürültü haritalarında belirlenen sıcak /kritik noktalar göz önünde bulundurulmalıdır.) •ÇGDY Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri çerçevesinde verilen sınır değer (kaynağa bağlı olarak) aşıldığı alanlar ve bu alanlarda gürültüye maruz kalan kişi sayısının yukarıda sıralanan aralıklar çerçevesinde belirlenmesi
3. Aşama	KAMUOYUNUN BİLGİLENDİRİLMESİ •Hazırlanan gürültü haritasının kamu oyu bilgisine sunulması •Gürültü kaynağına maruz kalan topluluğu ve hazırlanan gürültü haritasına destek sağlayacak başta sivil toplum örgütleri olmak üzere ilgili tüm kurum kuruluş ve kişilerin direk bilgilenmesini sağlayıcı broşürlerin hazırlanması ve dağıtımının sağlanması
4. Aşama	MEVCUT VE HAZIRLIK AŞAMASINDAKİ PLANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ •Gürültü kaynağı çevresindeki belirlenmiş sessiz ve sakin alan ile gerek bu alanların gerekse tüm şehir genelinde belirlenmiş olan sessiz alanların saptanmasındaki temel kriterler •Halen yürürlükte olan gürültü azaltım önlemleri ve hazırlık aşamasındaki her türlü projeler hakkında bilgi, •Sakin alanların korunmasına yönelik her türlü önlem de dahil olmak üzere, yetkili otoritelerin gelecek beş yıllık süre içinde uygulamayı planladığı faaliyetler, •Gürültü kaynağı çevresinde imara açılmış alanlar, •Gürültü kaynağı çevresindeki alan için yapılmış mevcut planların incelenmesi (çevre düzeni planı, uygulama planları vb.) diğer gürültü kaynakları da göz önünde bulundurularak gürültülü yerlerin tespit edilmesi
5. Aşama	GÜRÜLTÜ EYLEM PLANI TASLAK HAZIRLIĞI •Gürültü kaynağı özelinde gelişim planları ve gürültüye maruz kalan alan yoğunlukları da göz önünde bulundurularak; ne tür tedbirlerin alınacağı (kaynakta, alıcıda ve kaynak ile alıcı arasında) konusunda plan taslağı oluşturulması •Tespit edilecek eylem planlarında öncelik sırasının belirlenmesi, •Alınacak kontrol tedbirlerinden direk etkilenecek kamusal menfaat gruplarının belirlenmesi, •Eylem planı aşamasında belirlenecek kontrol tedbirlerinin kısa, orta ve uzun vade aşamalarının saptanması,

	Eylem planlarının sonuçlarını değerlendirmek için yapılacak çalışmalar Kamuoyu katılımını sağlayacak prosedürün tanımlanması (yapılması planlanan toplantılar, içerik, teknik değerlendirmeler, katılımcıların görüşlerinin değerlendirilme safhası vb.)
6. Aşama	ETKİLENME ANALİZLERİNİN HAZIRLANMASI - Potansiyel gürültü azaltımı ve bunun etki analizi (istenen etkiye ulaşma oranı vb.) - Kontrol tedbirleri için bütçe maliyet etkinlik değerlendirilmesi - Alınacak kontrol tedbirlerine ilişkin fayda-maliyet değerlendirmesi - Şikâyet mekanizmasının kurulması
7. Aşama	ÖNLEM KATALOGUNUN HAZIRLANMASI - Geliştirilecek genel önlemlerin saptanması, - Alınacak teknik ve idari önlemleri içeren önlem katalogunun hazırlanması - Alınacak önlemle kaç kişinin sorununun çözüleceğine yönelik istatistik değerlendirme - Önlemin kalite kontrolünün yapılması - Zaman diyagramının oluşturulması
8. Aşama	DOKÜMANTASYON Raporlama ve broşür.

• Kimler Eylem Planı Hazırlayabilir?

Üniversitelerin mühendislik, mimarlık ve fen fakültelerinden mezun ve bu çalışmaları yürütecek seviyede uzmanlığa sahip olan (En az C1 ve/veya C2 Tipi Eğitim Programına katılım), tercihen yalıtım, trafik planlaması, arazi planlaması, gürültü bariyeri ve benzeri konularda uygulama projesi yapmış olması, aynı zamanda Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan alınan ön yeterlik/yeterlik belgesine ve ilgili standartlarda belirtilen hesaplama yöntemlerine veya buna ilişkin yazılım programına sahip olanlar tarafından eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir.

• Eylem Planlarının Hazırlanmasından Sorumlu Birimler Neleridir?

Belediyeler; belediye sınırları ve mücavir alan içinde, yetkili ve sorumlu kurum ve kuruluşlarca; karayolları, demiryolları, tramvaylar, yerüstü metro hatları, havaalanları, limanları ve endüstriyel tesisler ve/veya eğlence tesisleri, küçük fabrikalar için hazırlanmış gürültü haritalarını dikkate alarak eylem planları hazırlamakla yükümlü olup, aynı zamanda belediye sınırları ve mücavir alan içinde hazırlanan eylem planları için kamuoyunun görüşünü almak ve eylem planları ile gürültü haritaları hakkında kamuoyunu bilgilendirmekle de yükümlüdürler.

İl Özel İdareleri ise; belediye sınırları ve mücavir alan dışındaki, ana karayolu, ana demiryolu ve ana havaalanı yakınında bulunan limanlar ve endüstri alanlarının gürültü haritalarını hazırlamak ve tüm kaynakları içeren eylem planlarını yapmakla yükümlü olup, aynı zamanda belediye sınırları ve mücavir alan dışındaki alanlar için hazırlanan eylem planlarını kamuoyuna danışmak ve görüşünü almak, belediye sınırları ve mücavir alan dışı için hazırlanan gürültü haritaları ve eylem planları hakkında kamuoyunu bilgilendirmekle de yükümlüdürler.

• Eylem Planları halkın erişimine sunulacak mıdır? Eylem Planlarının hazırlanmasında kamuoyunun katkısı esas alınabilir mi?

Avrupa Birliği Çevresel Gürültü Direktifi (2002/49/EC) ile uyumlu olarak hazırlanan ve 4 Haziran 2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'ne göre; 100 bin'in üzerindeki yerleşim yerleri, ana karayolları, ana demiryolları ve ana havaalanları için gürültü haritaları ve harita sonuçlarına göre eylem planlarının yapılması, bu yükümlülük çerçevesinde ise eylem planları yapılırken kamuoyuna danışılması ve görüşlerinin alınması gerekmektedir. Aynı zamanda hazırlanan gürültü haritaları ve eylem planlarının kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir.

Bu çerçevede, eylem planları için kamuoyunun görüşünün alınması ve hazırlanmış gürültü haritaları ve eylem planlarının kamuoyunun bilgisine sunulmasına yönelik "*Bilgilendirme Kampanyası*" çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Gürültü eylem planları hazırlanırken kamuoyunun bilgilendirilmesi ve katılımı özel bir önem

taşımaktadır. Vatandaşlar, yerinde edindikleri bilgilerin ikamet ortamındaki koşulların en iyi şekilde düzenlenmesine katkıda bulunabilir. Halk, siyaset ve idare arasındaki aktif alışveriş, planlama sürecinin şeffaflığını ve önerilen önlemlerin kabul edilebilirliğini artırır.

Bu bilgilendirmenin amacı, yetkili makamları gürültü eylem planlarının hazırlanması sırasında desteklemesidir. Hedef, gerekliliğin kontrol edilmesinden uygun önlemlerin uygulanmasına kadar olan önemli çalışma aşamalarını göstermektir.

Gürültü eylem planlarının hazırlanmasında aşağıdaki hususların sağlanmış olmasına dikkat edilmelidir:

- Kamuoyunun gürültü eylem planlarına ilişkin öneriler konusunda dinlenmesi,
- Gürültü eylem planlarının hazırlanmasında ve denetlenmesinde, zamanında ve etkin olarak iştirak etme olanağının tanınmış olması,
- Katılım sonuçlarının dikkate alınması,
- Verilen kararlar hakkında kamuoyunun haberdar edilmesi,

- **Hazırlanan Eylem Planları, mutlaka uygulamaya sokulmalı mıdır?**

Gürültü eylem planının ön gördüğü önlemlerin uygulanmasında, gürültü eylem planına dayalı önlemler, "kamu idaresi yetkili kurumlarının talimatları veya diğer kararlarıyla, bu yasaya veya diğer hukuki yönergelere göre uygulanır". Planlamaya dayalı hukuki tespitlerin öngörülmesi halinde, "yetkili planlama kurumları bunları planlamalarında dikkate alacaklardır".

Böylece örneğin gürültü eylem planında belirlenen trafik ulaşımı hukukuna dayalı önlemler, yol trafik kurumları tarafından uygulanacaktır. Eğer planda diğer kamusal idare kurumlarına ait kararlar ön görülmüşse (örneğin imar planının hazırlanması) bunlar için de diğer belirlenen kurallar geçerlidir (örneğin imar yasası).

Eğer gürültü eylem planında plana dayalı belirlemeler öngörülmüşse, bunların planlama sırasında dikkate alınması gerekir, yani önemleri doğrultusunda değerlendirilmeye dahil edilmeleri gerekir. Burada, gürültü eylem planının hedefi olarak gürültü azaltımı, kendi aralarında değerlendirilmesi gereken birçok menfaatlerden birisidir.